

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybai

IŠVADA DĖL KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖS

2020 m. kovo 15 d. Nr. (1.26)-4T-16
Vilnius

1. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo (toliau – Įstatymas) 6 straipsniu, Korupcijos pasireiškimo tikimybės Lietuvos Respublikos teismuose nustatymo metodika, patvirtinta Teisėjų tarybos 2012 m. spalio 12 d. nutarimu Nr. 13P-158 (2015 m. balandžio 24 d. nutarimo Nr. 13P-54, 2016 m. gruodžio 9 d. nutarimo Nr. 13P-133 redakcija, toliau – Metodika) atliktas korupcijos pasireiškimo tikimybės Lietuvos Aukščiausiajame Teisme (toliau ir – Teismas) vertinimas. Korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimą atliko Teismo pirmininko 2013 m. rugsėjo 26 d. įsakymu Nr. (1.4)-1T-45 sudaryta Teismo antikorupcinė komisija (toliau – Komisija), susidedanti iš Teismo kanclerio Česlovo Atkočaičio (Komisijos pirmininko), Teismo pirmininko patarėjos Astos Dalios Mikelėnienės (Komisijos narė), Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininko patarėjo Mindaugo Girdausko (Komisijos narys).

2. Korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimas, vadovaujantis Teismo pirmininko 2019 m. balandžio 4 d. įsakymu Nr. (1.4)-1T-18, atliktas 2018 m. spalio 1 d. – 2019 m. spalio 1 d. laikotarpio korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimas šiose Teismo veiklos srityse:

1) Kasacinių skundų ir kitų procesinių dokumentų atrankos procedūrų skaidrumo užtikrinimas;

2) Priemonės, užtikrinančios viešųjų ir privačių interesų derinimą Teisme;

3) Priemonės, užtikrinančios aukštą Teismo personalo profesinę kultūrą, bylų rengimo nagrinėti srityje.

Atliekant vertinimą, taip pat atsižvelgta į teisės aktus, kurie įsigaliojo po analizuojamo laikotarpio.

3. Vertinimas atliktas pagal Įstatymo 6 straipsnyje, Metodikos 9, 10 ir 12 punktuose nurodytus kriterijus. Teismo veiklos sritys vertintos pagal šiose srityse taikomus teisės aktus, Teisme gautų asmenų skundų tyrimo medžiagą, kitus dokumentus ir viešai paskelbtą kitų institucijų oficialią informaciją. Teismo kancleris (Komisijos pirmininkas) pavedė Teisės tyrimų grupės vadovei Rūtai Krasuckaitei, vyriausiosioms patarėjoms Editai Kisielienei, Linai Navickytei, Baudžiamųjų bylų skyriaus raštinės vedėjai Danutei Šatienei, Civilinių bylų skyriaus raštinės vedėjai Ilonai Kaulakytei, Turto valdymo skyriaus vedėjai Erikai Klėgerei, Teismo kanclerio konsultantei personalo klausimais Miglei Nakutei pagal kompetenciją pateikti informaciją apie administracinių priemonių įgyvendinimą, teisės aktų laikymąsi vertinamose Teismo veiklos srityse, atsižvelgiant į Metodikos 9 punkte nustatytus kriterijus, nuomonę apie šių sričių reglamentavimą Teismo vidaus teisės aktais ir pasiūlymus dėl šių procesų tobulinimo. Atliekant korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimą, atsižvelgta ir į

vykdant šį pavedimą pateiktą informaciją.

4. Komisija, atlikusi vertinimą, didelę korupcijos pasireiškimo tikimybę nustatė visose vertintose srityse.

5. Komisija, įvertinusi Teismo veiklą kasacinių skundų ir kitų procesinių dokumentų atrankos (toliau – kasacinių skundų atranka) procedūrų skaidrumo užtikrinimo srityje, nustatė:

5.1. Konkrečių duomenų apie šioje srityje padarytas korupcinio pobūdžio veikas iš Teismo darbuotojų ar kitų asmenų (institucijų) negauta. Tačiau Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos viešai paskelbta, kad ši ikiteisminio tyrimo įstaiga ir Generalinė prokuratūra atlieka ikiteisminį tyrimą dėl įtariamo stambaus masto kyšininkavimo, prekybos poveikiu, papirkimo ir piktnaudžiavimo teismų sistemoje. Atliekant šį tyrimą sulaikyti asmenys, suinteresuoti atitinkamais teismų sprendimais bei asmenys, įtariami papirkimu, tarpininkavimu paperkant ir kitomis nusikalstamomis veikomis. Du iš jų – Teismo teisėjas ir teisėjo padėjėjas.

5.1. *Kasacinių skundų atrankos kolegijų sudarymo ir veiklos reglamentavimas, jo prieinamumas*

5.1.1. LAT teisėjų atrankos kolegijų sudarymą ir veiklą reglamentuoja Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodeksas (toliau – LR BPK) (372, 373 str.), Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodeksas (toliau – LR CPK) (350 str.); Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodeksas (toliau – LR ANK) (662 str.).

5.1.2. Kodeksai nustato bendruosius kasacinio skundo priimtino ir sprendimo dėl priimtino principus, kurių įgyvendinimą detalizuoja LAT vidaus teisės aktai:

- Atrankos kolegijų sudarymo taisyklės, patvirtintos Teismo pirmininko 2018-06-28 įsakymu Nr. (1.4)-1T-26 (su aktualiais pakeitimais, padarytais Teismo pirmininko įsakymais: 2019-02-04 Nr. (1.4)-1T-5; 2019-07-18 Nr. (1.4)-1T-33; 2020-01-15 Nr. (1.4)-1T-4; 2020-02-19 Nr. (1.4)-1T-10).

Paskutiniųjų dviejų įsakymų pataisomis, padarytomis atsižvelgus į Specialiųjų tyrimų tarnybos (toliau – STT) 2019-07-31 Korupcijos rizikos analizės (toliau – KRA) išvados siūlymus, nustatyta, kad:

LITEKO sugeneruoto teisėjų kolegijų sąrašo versijos numeris nurodomas Teismo nutarties dėl atrankos kolegijos sudarymo viršutiniame dešiniajame kampe;

Atrankos kolegijų generavimo dokumentai, taip pat dokumentai, kuriuose nurodytos teisėjų neįtraukimo į Atrankos kolegiją priežastys (pavyzdžiui, atostogos, komandiruotė) bei nutartys, kuriomis sudaromos Atrankos kolegijos ar keičiama jų sudėtis, įtraukiami į Teismo dokumentacijos planą (Taisyklių 5 p.);

detalizuota į Atrankos kolegiją paskirto teisėjo pakeitimo tvarka (Taisyklių 7 p.);

nutartis, kuria Atrankos kolegijos sudėtis pakeista atitinkamam laikotarpiui, skelbiama Teismo tinklalapyje tą pačią dieną, kurią ji buvo priimta, o nutartis, kuria atrankos kolegijos sudėtis pakeista konkrečioje byloje – ne vėliau kaip kitą darbo dieną išsiunčiama atitinkamiems proceso dalyviams (Taisyklių 7.5 p.);

detalizuota, kokiais išskirtiniais atvejais Teismo skyriaus pirmininkas ar Teismo pirmininkas gali motyvuotai nukrypti nuo Taisyklių 3 – 9 punktuose nustatytos tvarkos, jei tai būtina siekiant užtikrinti teisėjų darbo krūvio tolygumą ar dėl kitų svarbių priežasčių (Taisyklių 10 p.).

Pasikeitusi praktika – nomenklatūros reikalavimai, Kontoroje įdiegta vidaus teisės aktų paieška – jau taikoma nuo 2020 m. sausio 1 d.

- LAT pirmininko 2019-04-19 įsakymas Nr.(1.4)-1T-20 „Dėl darbo grupės pasirengti atrankos kolegijų nutarčių viešinimui sudarymo“;

- LAT pirmininko 2019-02-28 įsakymas Nr. (1.4)-1T-10, papildantis 2014-03-28 įsakymą Nr. (1.4)-1T-12, „Dėl valstybės tarnautojų, dirbančių su teisėjų atrankos kolegijomis, darbo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (papildytas dalyje dėl Atrankos kolegijų narių bei valstybės tarnautojų, dirbančių su kasaciniais skundais (kitais procesiniais dokumentais), pirminės

privatinių interesų patikros, siekiant nustatyti galimus interesų konfliktus atrankoje; kartu patvirtintas Patikros lapas, (įsakymo priedas);

- LAT pirmininko 2017-05-31 įsakymas Nr. (1.4)-IT-19 „Dėl kasacinio skundo atrankos informacinio lapo patvirtinimo“ (civilinėse bylose);

- LAT pirmininko 2018-03-01 įsakymas Nr. (1.4)-IT-11 „Dėl kasacinio skundo atrankos baudžiamojoje byloje ir prašymo atnaujinti administracinio nusižengimo bylą priimtumo informacinių lapų patvirtinimo“.

Valstybės tarnautojai, dirbantys su atrankos kolegijomis, kiekvienoje civilinėje, baudžiamojoje ar administracinio nusižengimo byloje privalo užpildyti kasacinio skundo ar prašymo atnaujinti administracinio nusižengimo bylą priimtumo informacinius lapus ir pateikti juos kartu su kasaciniais skundais ar prašymais atitinkamam teisėjui Valstybės tarnautojų, dirbančių su teisėjų atrankos kolegijomis, darbo tvarkos aprašo nustatytais tvarka ir terminais. Informacinį lapą sudaro:

-kasacinio skundo ir bylos formuliaras;

-bendra informacija apie kasacinį skundą (skundą paduodantis asmuo, prašymai paduodant skundą, pvz., taikyti laikinąsias apsaugos priemones, sustabdyti sprendimo/nuosprendžio vykdymą; glaustas proceso byloje aprašymas);

-informacija bei pagrindai nustatyti terminą trūkumams šalinti ar egzistuoja formalūs pagrindai atsisakyti priimti kasacinį skundą;

-kasaciniu skundu keliamos teisės problemos, atitinkančios kasacijos pagrindus;

-atrankos kolegijos sprendimai dėl priimtumo ir kitų prašymų, siūlymai dėl bylos nagrinėjimo išplėstinėje ar mišrioje kolegijoje ar prioriteto tvarka.

Atrankos kolegijų sudarymo taisyklės, jų pataisos paskelbtos Teisės aktų registre (toliau – TAR), Teismo pirmininko įsakymai veiklos klausimais skelbiami LAT intraneto tinklalapyje (Kontoroje); atrankos kolegijų teisinio reglamentavimo prieinamumą iš dalies užtikrina ir Rekomendacijos asmenims, pateikiantiems kasacinius skundus baudžiamosiose ir civilinėse bylose (http://www.lat.lt/lt/asmenu-aptarnavimas/rekomendacijos-paduodantiems-kasacinius-skundus_154.html). Kartu su Rekomendacijomis pateikta ir apibendrinta LAT atrankos kolegijų praktika.

5.1.3. Kasacinių skundų vidaus atrankos procedūros reglamentuotos detalčiai. Reglamentavimas apima Atrankos kolegijų sudarymą, galimų interesų konfliktų patikrą pildant atitinkamus formuliarus, su Atrankos kolegijomis dirbančių valstybės tarnautojų detalų darbo tvarkos aprašymą, įskaitant ir atrankos informacinių lapų pildymą, atrankos kolegijų nutarčių skelbimą, esant pagrindui – nusišalinimą nuo darbo su konkrečiu kasaciniu skundu rengiant jo priimtumo klausimą nagrinėti atrankos kolegijoje. Atsižvelgus į praktikoje kilusias reikmes, vidaus aktai keičiami ir pildomi. Apie naujausius procedūros pakeitimus teisėjai, teisėjų padėjėjai, konsultantai informuojami nedelsiant.

5.1.4. Tačiau atrankos kolegijų veiklos srities LAT vidaus teisės aktai nėra susisteminti, todėl nelengvai atsekami ir pasiekiami – nėra vienos informacinės bazės ar aplankalo, kur visi šie teisės aktai būtų patogiai randami. Bendro sutarimo KVS rėmuose (KVS Galimybių valdymo žurnalo 5 eilutė) visus vidinius dokumentus talpinti „Kontoroje“ realizavimas vėlavo, tačiau iki 2019 m. gruodžio 1 d. buvo įgyvendinta.

5.2. Kasacinių skundų atrankos problemų nuolatinis aktualizavimas

5.2.1. Europos Žmogaus Teisių Teismas (toliau – EŽTT) 2018-10-16 sprendime byloje *Dainelienė prieš Lietuvą* (peticijos Nr. 23532/14) konstatavo, kad pareiškėjos kasacinį skundą baudžiamojoje byloje atmetusi LAT atrankos kolegija buvo šališka ir pažeidė Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (toliau – Konvencija) 6 straipsnio 1 dalį (*teisė į teisingą bylos nagrinėjimą*). EŽTT šiame sprendime pabrėžė, kad Susitariančioms Šalims (Konvencijos dalyvėms) kyla pareiga sukurti tokią teisinę sistemą, kad ji atitiktų Konvencijos 6 straipsnio 1 dalyje keliamus reikalavimus. EŽTT vertinimu, šioje byloje, pirma, *tokia sistema turėjo užtikrinti, kad teisėjas negautų bylos, kurioje prokuroras – jo sūnus*; antra, *jeigu vis dėlto teisėjas gavo tokią bylą, jis turėjo patikrinti, ar jo sūnus yra toje byloje proceso dalyvis*.

Teismas atkreipė dėmesį, kad iš bylos aplinkybių matyti, jog tokios sistemos nebuvo, o teisėjas apie susidariusias aplinkybes niekam nepranešė. Be to, nacionalinė teisė neįtvirtina reikalavimo nurodyti prokuroro pavardės kasaciniame skunde. EŽTT taip pat nurodė, kad pareiškėja neturėjo galimybės siekti LAT atrankos kolegijos (toliau – Atrankos kolegija) sudėtyje esančio teisėjo V. G. nušalinimo iki Atrankos kolegijos nutarties atsisakyti priimti priėmimo, nes skundo priėmimo klausimas buvo nagrinėjamas rašytinio proceso tvarka, o pareiškėja nežinojo Atrankos kolegijos, nagrinėsiančios jos kasacinio skundo priėmimo klausimą sudėties. Anot EŽTT, LAT privalėjo išaiškinti pareiškėjai, kur ir kada ieškoti informacijos apie Atrankos kolegijos sudėtį.

LAT, atkreipęs dėmesį į EŽTT sprendime nurodytus kriterijus dėl nacionalinių teismų nešališkumo garantijos užtikrinimo, įvertinęs tuometinio Lietuvos Respublikos teisinio reguliavimo ir LAT taikomos kasacinių skundų baudžiamosiose bylose atrankos praktikos tinkamumą (pakankamumą), įgyvendino papildomą priemonę – LAT pirmininko 2019-02-28 įsakymu Nr. (1.4)-1T-10 papildytas 2014-03-28 LAT pirmininko įsakymas Nr. (1.4)-1T-12, „Dėl valstybės tarnautojų, dirbančių su teisėjų atrankos kolegijomis, darbo tvarkos aprašo patvirtinimo“ dalyje dėl atrankos kolegijų narių bei valstybės tarnautojų, dirbančių su kasaciniais skundais (kitais procesiniais dokumentais), viešų ir privačių interesų patikros siekiant nustatyti galimus interesų konfliktus, kartu, kaip įsakymo priedas, patvirtintas interesų Patikros lapas; Padedantis Atrankos kolegijai Teismo tarnautojas dar iki paskiriant kasacinį skundą Atrankos kolegijai patikrina galimus Atrankos kolegijos ir jai perduodamame kasaciniame skunde nurodytų proceso dalyvių interesų konfliktus, kaip antai artimus kolegijos teisėjo ryšius (pvz., giminystės) su proceso šalimi. Tokia patikra leidžia išvengti situacijų, analogiškų paminėtoje EŽTT byloje.

5.2.2. 2019-02-13 LAT pirmininko įsakymu Nr.(1.4)-1T-9 sudaryta teisėjų darbo grupė, vadovaujama BBS pirmininko A. Gutausko, parengė pasiūlymus dėl kasacinių skundų baudžiamosiose, civilinėse bylose bei prašymų administracinių nusižengimų bylose atrankos vidaus procedūrų tobulinimo užtikrinant kuo didesnę jų skaidrumą. Siūlymai apsvarstyti LAT teisėjų susirinkime (sprendžiamųjų balsų, kad skundas būtų priimtas, klausimas; atrankos nutarčių argumentavimo ribos; atrankos kolegijos narių viešų ir privačių interesų patikros sugriežtinimas; nutarčių viešinimas, specializuotų kasacijai advokatų įvedimas; kt. klausimai). Susirinkimas pritarė, kad atitinkamas kodeksų keitimas, siūlant kiekvieną bylos dalyvį informuoti asmeniškai apie byloje gautą kasacinį skundą nurodant personalinę Atrankos kolegijos sudėtį ir išaiškinant kolegijos nario/kolegijos nušalinimo galimybę, būtų ilgas procesas, be to, komplikotas LAT ar jo pirmininkui neturint įstatymų leidybos iniciatyvos teisės. Todėl nuspręsta apsiriboti operatyviai įgyvendinamomis vidaus administravimo priemonėmis.

5.2.3. 2018-03-01 LAT pirmininkas įsakymu Nr. (1.4)-1T-12 patvirtino Neviešų teismo duomenų sąrašą ir Pasižadėjimo laikytis neviešų teismo duomenų saugos reikalavimų formą.

5.2.4. LAT atrankos klausimais sistemingai komunikavo su STT. LAT 2019-05-02 raštu Nr. (1.14)-5T-159 „Dėl informacijos pateikimo“ pateikė ir informaciją apie LAT atrankos procedūrų reglamentavimą ir praktiką. LAT 2019-05-22 raštu Nr. (1.14)-5T-186 pateikė informaciją apie kasacinių skundų atrankos vidaus procedūrų tobulinimą. 2019 m. balandžio-rugpjūčio mėnesiais STT vykdytos korupcijos rizikos analizės aprėptyje analizuotas ir atrankos kolegijų sudarymo LAT klausimas. STT 2019-07-31 KRA išvadoje Nr. STT4-01-6822 pateikė siūlymus, kurių įgyvendinimas bus paliestas ir šiame vertinime. Primintina, kad dialogas, analizuojant kasacinių skundų atrankos procedūrų aiškumą ir skaidrumą, vyksta jau netrumpą laiką. Pavyzdžiui, LAT 2016-11-23 raštas Nr.(1.14)-5T-460: dėl LAT sprendimų, tarp jų atrankos kolegijos nutarčių, oficialaus skelbimo interneto erdvėje; LAT baigiamųjų aktų apimties, precedentinės svarbos; atrankos kolegijų nutarčių precedentinės reikšmės, atrankos kolegijų nutarčių argumentavimo apimties, šių nutarčių oficialaus skelbimo Teisės aktų registre; teismo proceso normų, nustatančių, kad teisėjo dalyvavimas atrankos kolegijoje, sprendžiant konkretaus kasacinio skundo priėmimo klausimą, netrukdo jam dalyvauti ir

kolegijoje nagrinėjant tą skundą iš esmės; atrankos kolegijos narių viešų ir privačių interesų derinimo stebėseną, kt; LAT 2016-08-19 raštas Nr. (1.14)-5T-342: dėl atrankos kasacijoje prigimties, esmės; atrankos kolegijos sudėties skaitlingumo, sprendžiamųjų balsų, atrankos kolegijos darbo protokolavimo, kt.

5.2.5. 2019-07-08 EŽTT perdavė Lietuvos Respublikos Vyriausybei peticiją *Kaminskienė prieš Lietuvą* (peticijos Nr. 48314/18) dėl tariamai pažeisto teismo nepriklausomumo ir nešališkumo principo, kurį įtvirtina EŽTK 6 straipsnio (*teisė į teisingą bylos nagrinėjimą*) 1 dalis. Pareiškėja teigia, kad jos civilinę bylą nagrinėję Lietuvos teismai buvo šališki. Šioje byloje arbitražo teismas atmetė pareiškėjos ieškinį kompanijai A. dėl netinkamos akcijų apskaitos. Tokiam arbitražo teismo sprendimui pritarė ir Lietuvos apeliacinis teismas, atmesdamas pareiškėjos apeliacinį skundą. 2018-04-17 nutartimi LAT atrankos kolegija, kurios pirmininkas ir pranešėjas buvo teisėjas E. L., atsisakė priimti pirmąjį pareiškėjos kasacinį skundą dėl neatitikties skundui keliamiems reikalavimams. 2018-05-25 nutartimi kitos sudėties atrankos kolegija, kurioje pranešėju buvo teisėjas D. Š., tais pačiais pagrindais atsisakė priimti antrąjį pareiškėjos kasacinį skundą. Trečiąjį pareiškėjos kasacinį skundą atsisakyta priimti dėl to, kad jis buvo paduotas praleidus kasacinio skundo padavimo terminą. Pareiškėja, remdamasi EŽTK 6 straipsnio 1 dalimi ir 13 straipsniu (*teisė į veiksmingą teisinės gynybos priemonę*), kreipėsi į EŽTT, teigdama, kad jos teisė į teisingą bylos nagrinėjimą buvo pažeista dėl to, kad arbitražo teismas ir LAT atrankos kolegijos, atsisakiusios priimti kasacinius skundus, buvo šališkos. Anot pareiškėjos, atrankos kolegijų pranešėjai E.L. ir D.Š. privalėjo nusišalinti, nes teisėjas E.L. studijavo su bendrovės A. valdybos pirmininku – atsakovu šioje byloje, o teisėjas D.Š. buvo artimas bendrovę A. tame pačiame procese atstovavusio advokato draugas. Be to, dėl minėtų priežasčių abu teisėjai buvo nusišalinę kitose bylose, kuriose bendrovė A. ir jos advokatas buvo dalyviai. EŽTT vertins, ar LAT atrankos kolegijos, atsisakiusios priimti pareiškėjos kasacinius skundus, buvo nepriklausomos ir nešališkos, kaip to reikalauja Konvencijos 6 straipsnio 1 dalis.

5.2.6. Dažniausiai viešojoje erdvėje ir STT kelti atrankos kolegijų sudarymo skaidrumo, šių kolegijų narių galimų interesų konflikto, atrankos nutarčių šabloniškumo ir neinformatyvumo, neišsamumo ir argumentacijos stokos klausimai.

5.2.7. 2018-2019 m. LAT gavo 16 skundų dėl atrankos kolegijų veiklos, į visus juos pareiškėjams atsakyta.

5.3. *Atrankos kolegijų sudarymas: teisinio reguliavimo, nustatančio atrankos kolegijų sudarymą, analizė, atrankos kolegijų sudarymo praktinė patirtis ir problemos*

5.3.1. LR BPK 372 str. 2 d., LR CPK 350 str. 1 d., LR ANK 662 str. 4 d. nustato, kad kasacinio skundo (kito procesinio dokumento) priėmimo klausimą sprendžia Lietuvos Aukščiausiojo Teismo pirmininko ar šio Teismo atitinkamo skyriaus pirmininko iš trijų teisėjų sudaryta atrankos kolegija.

5.3.2. Atrankos kolegijų sudarymo taisyklės (toliau 5.3 papunktyje – ir Taisyklės) detalizuoja atrankos kolegijų sudarymo bendruosius principus (1-9 punktai), reglamentuoja nukrypimo nuo bendrųjų principų išimtis (10 punktas). LITEKO modulis yra skirtas tik teisėjų kolegijų byloms nagrinėti automatizuotam sudarymui. Tačiau siekiant skaidrumo LAT atrankos kolegijos sudaromos automatizuotai pagal analogiją naudojantis šiuo moduliu tiek, kiek tam LITEKO modulis gali būti pritaikytas.

5.3.3. Iki 2018 m. liepos mėn. (2018 m. birželio 28 d. įsakymas Nr. (1.4)-1T-26) atrankos kolegijos buvo sudaromos LAT skyrių pirmininkų vienasmeniškai neautomatizuotai, rankiniu būdu, jų sudėtys skelbtos Teismo interneto tinklalapyje prieš 2-3 mėnesius. Faktiniai konkrečių kolegijų sudarymo ir keitimo duomenys buvo žymimi skyrių pirmininkams talkinančių šioje srityje atsakingų asmenų vedamuose darbinuose užrašuose, kurie neturėjo oficialaus nomenklatūrinio statuso.

5.3.4. Nuo 2018 m. liepos 1 d. atrankos kolegijos sudaromos automatizuotai, t. y. naudojantis LITEKO moduliu. Pagal Taisyklių 5 punktą „Atrankos kolegija yra sudaroma automatizuotu būdu, naudojantis teismų informacinės sistemos LITEKO Bylų skirstymo

moduliu (toliau – Modulis). Moduliu sugeneravus atitinkamo Teismo skyriaus teisėjų kolegijų sąrašą, į atrankos kolegiją vienam kalendoriniam mėnesiui skiriami pagal šį sąrašą pirmi trys atrankoje tą mėnesį galintys dirbti teisėjai. Jei teisėjas negali būti skiriamas į atrankos kolegiją, jis pakeičiamas pirmu kitu galinčiu dirbti atrankoje teisėju pagal Modulio pasiūlytą teisėjų sąrašą“.

5.3.5. Iki 2020 m. vasario pabaigos Taisyklės keistos ir pildytos atsižvelgus į praktines Teismo reikmes užtikrinant atrankos kolegijų sudarymo ir veiklos skaidrumą bei užkardant galimybę manipuliuoti šių kolegijų sudėtimis žinant jas keliems mėnesiams į priekį: 2019-02-04 Nr. (1.4)-1T-5 pakeitimu nustatyta, kad atrankos kolegija sudaroma vienam kalendoriniam mėnesiui ir turi būti paskirta likus ne mažiau kaip 7 darbo dienoms iki atitinkamo kalendorinio mėnesio pradžios. Iki šio pakeitimo galiojusi redakcija numatė, kad atrankos kolegija turi būti paskirta likus ne mažiau kaip 5 darbo dienoms. Dienų skaičius padidintas, siekiant užtikrinti realų bylos dalyvių teisės reikšti nušalinimą atrankos kolegijos nariui, įgyvendinimą: AB Lietuvos paštas atstovas patvirtino, kad laiškas į bet kurią Lietuvos vietą keliauja ne ilgiau kaip 6 dienas). Kiek vėliau, 2019-07-18 pataisa (Teismo pirmininko įsakymas Nr. (1.4)-1T-33) pirmiau aptartas pakeitimas patikslintas, aiškiai nurodant, kad esant būtinybei sudarant atrankos kolegijas atskiriems mėnesio laikotarpiams, kolegijos sudaromos atskiromis nutartimis, atsisakyta atrankos kolegijų sudėčių keliems mėnesiams į priekį išankstinio viešinimo, nustačius, kad „Atrankos kolegija nutartimi paprastai sudaroma vienam kalendoriniam mėnesiui. Esant būtinybei, atskiromis nutartimis nustatoma, kad atitinkamais kalendorinio mėnesio laikotarpiais veiks skirtingos sudėties atrankos kolegija. Nutartis dėl atitinkamos sudėties atrankos kolegijos sudarymo skelbiama Teismo interneto tinklalapyje likus 6 darbo dienoms iki šios kolegijos veiklos pradžios.“ (4 punktas) Antikorupciniu požiūriu ir pačių Taisyklių priėmimas, ir jų pataisos vertintina teigiamai.

5.3.6. Tačiau Modulis nėra pritaikytas visiškai automatizuotai atrankos kolegijoms sudaryti. Modulis sugeneruoja galimas atrankos kolegijų preliminarias sudėtis, kurios, vadovaujantis Atrankos kolegijų sudarymo taisyklėmis, gali būti keičiamos. Pergeneruojant atrankos kolegijas jokių dėsningumų, kurie leistų numatyti naujai generuojamos kolegijos sudėtį, nenustatyta. Pergeneruojamos kolegijos, kaip ir pirminės, sudaromos pagal atsitiktinumo principą.

5.3.7. Modulio sugeneruotos preliminarios atrankos kolegijų sudėtys koreguojamos rankiniu būdu bylas skirstančio asmens, atsižvelgiant į objektyvias Atrankos kolegijų sudarymo taisyklių 6 p. numatytas aplinkybes. Šių svarbių aplinkybių, prieš pasiūlydamas galimas atrankos kolegijų sudėtis, Modulis automatizuotai neįvertina. Antai pagal Atrankos kolegijų sudarymo taisyklių 6 punktą, nustatantį, kurie teisėjai paprastai neskiriami į atrankos kolegiją, kolegijas sudarantis asmuo įvertina ir atmeta „rankiniu būdu“ tokius asmenis: „

6.1. Teismo pirmininkas ir Teismo skyrių pirmininkas;

6.2. teisėjas, jei nuo kalendorinio mėnesio, kuriame jis dirbo atrankoje, pabaigos nepraėjo daugiau kaip du mėnesiai;

6.3. teisėjas, jei iš anksto žinoma, kad dėl atostogų, komandiruotės ar kito užimtumo, jis daugiau kaip 2 darbo dienas atitinkamą mėnesį negalės dirbti;

6.4. teisėjas, jei tais kalendoriniais metais teisme yra teisėjų, kurie į atrankos kolegiją vienam kalendoriniam mėnesiui buvo skirti mažiau kartų.“

5.3.8. Iki 2020 m. LAT BBS dokumentai, kuriuose užfiksuota modulio sugeneruota kolegijų sudėčių versija, taip pat užfiksuotos į atrankos kolegijas modulio pasiūlytų teisėjų neįtraukimo priežastys, buvo saugomi kartu su LAT nutarčių dėl konkrečios atrankos kolegijos sudarymo kopijomis (ranka daromi įrašai prie kiekvieno teisėjo pavardės atitinkamuose dokumentuose saugoti skyriuje pas bylas skirstantį asmenį). LAT CBS atrankos kolegijų sudarymo darbiniai dokumentai sisteminami nuo 2019 m. Žymėjimai, kaip ir BBS, daromi rankiniu būdu, negali būti išsaugomi LITEKO dėl ribotų techninių galimybių.

Nutartyse dėl atrankos kolegijos sudarymo sugeneruotų kolegijų sudėčių versijos numeris nebuvo žymimas. Iki 2020 m. atrankos kolegijų sudarymo tvarka buvo iš dalies

pagrįsta rankiniu būdu kiekvienos konkrečios kolegijos sudarymo priežastis žymint darbinuose nomenklatūriniuose raštuose taip užtikrinant konkrečios sudėties kolegijos sudarymo priežasčių atsekamumą. Akivaizdu, kad tokia padėtis negali būti vertinama kaip kolegiją sudarančio asmens nemotyvuota nuožiūra, tačiau nomenklatūrinio pobūdžio nuo 2020 m. suteikimas darbiniam kolegijų sudarymo raštams suteikia neabejotino skaidrumo ir aiškumo.

5.3.9. LAT, vertinant STT siūlymus, pateiktus 2019-07-31 KRA išvadoje Nr. STT4-01-6822 LAT atrankos kolegijų sudarymo srityje, svarstytas klausimas, ar tikslinga informatyvumo ir skaidrumo požiūriu ne tik konkrečios atrankos kolegijos sudarymo nutartyje nurodyti šios kolegijos LITEKO generavimo versijos numerį, bet ir prie nutarčių kaip priedus saugoti modulio sugeneruotos preliminarios kolegijos sudėties versiją, taip tikintis, kad tai užtikrintų šios modulio funkcijos naudojimo istorijos ir prie sistemos prisijungusių asmenų veiksmų atsekamumą (kiekvienai teisėjų kolegijos ir atrankos kolegijos generavimo versijai LITEKO modulyje suteikiamas tam tikras eilės numeris). LAT pritarė STT siūlymui, kad pirminė kolegijos generavimo versija turi būti nurodoma kolegijos sudarymo nutartyje, tačiau nepritarė generavimo protokolo pridėjimui prie nutarties, argumentuodamas, kad tai netikslinga, nes tai nebūdinga procesiniams dokumentams. Generavimo išklotinė yra nutarties rengimo dokumentas, o tokio pobūdžio dokumentai, kaip pertekliniai, neturėtų būti segami į bylą; pakanka, kad būtų saugomi Teisme, kaip administraciniai dokumentai (generavimo dokumentai įtraukti į Teismo dokumentų nomenklatūrą). Pakeitus LAT dokumentų nomenklatūrą, nuo 2020 m. sausio 1 d. LAT CBS ir BBS parengiamieji atrankos kolegijų sudarymo dokumentai (pirminė Modulio sugeneruota kolegijos versija, ranka koreguota versija, kurioje nurodytos į atrankos kolegiją Modulio pasiūlytų teisėjų neįtraukimo priežastys (pati priežastis ir procesinis ar administracinis dokumentas)) įtraukti į LAT dokumentų nomenklatūrą ir saugomi nustatyta laikotarpi. Taip pat nuo 2020 m. sausio 1 d. LAT nutartyse dėl atrankos kolegijų sudarymo nutarties viršutiniame dešiniajame kampe nurodomas Modulio sugeneruotos versijos eilės numeris.

5.3.10. Teismo pirmininko 2020 m. vasario 19 d. įsakymu Nr. (1.4)-1T-10) papildytas Taisyklių 7 punktą nustato, kad dėl ligos, iš anksto neplanuotos komandiruotės ar kitų svarbių priežasčių į atrankos kolegiją paskirtas teisėjas pakeičiamas kitu galinčiu dirbti atrankos kolegijoje teisėju pagal tam kalendoriniam mėnesiui modulio pasiūlytą teisėjų sąrašą laikantis tame punkte nustatytų taisyklių. Taip nustatytos atrankos kolegijos narių keitimo taisyklės, pripažįstant, kad antikorpuciniu požiūriu svarbu aiškiai apibrėžti ne tik negalinčio dalyvauti atrankos kolegijos nario pakeitimo priežastis, bet ir kito, vietoj jo į atrankos kolegiją paskiriamo teisėjo parinkimo kriterijus, taip pat aiškiai juos įvardinti konkrečiau keitimo atveju konkrečioje nutartyje, nes tik tai sudarytų galimybę atsekti konkrečios kolegijos sudarymo priežastis ir nustatyti konkrečios sudėties pagrįstumą.

5.3.11. Jau sudarytų atrankos kolegijų narių pakeitimo kitais teisėjais atvejais LAT visada buvo ir yra įforminami nutartimis, kurios visada buvo ir yra viešinamos atitinkamai Teismo išoriniame tinklalapyje ar LITEKO. Dokumentai, kuriuose aprašyti jau sudarytų atrankos kolegijų narių pakeitimo kitais teisėjais atvejais, priskirti atitinkamų skyrių dokumentų nomenklatūroms.

5.3.12. Atrankos kolegijų sudarymo taisyklių 10 punktą nustato, kad išskirtiniais atvejais LAT pirmininkas arba LAT skyriaus pirmininkas gali motyvuotai nukrypti nuo šių Taisyklių, jei tai būtina siekiant užtikrinti teisėjų darbo krūvio tolygumą ar dėl kitų svarbių priežasčių. Nors STT šią normą dėl jos abstraktumo vertino kaip nepakankamai skaidrią antikorpuciniu atžvilgiu, tačiau praktinės reikmės – tai, kad objektyviai neįmanoma numatyti ir į teisės aktą surašyti visų galimų atvejų, kuriais būtų neišvengiama nukrypti nuo Taisyklių, taigi ir objektyviai neįmanoma nustatyti galutinio baigtinio tokių atvejų sąrašo, reikalauja abstraktesnio reguliavimo. LAT apsiribojo 10 punkto normos detalesne redakcija:

„10. Teisėjui pradėdant ar baigiant eiti Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjo pareigas, taip pat kitais išskirtiniais atvejais, Teismo skyriaus pirmininkas ar Teismo pirmininkas gali motyvuotai nukrypti nuo Taisyklių 3-9 punktuose nustatytų taisyklių, jei tai būtina siekiant

užtikrinti teisėjų darbo krūvio tolygumą ar dėl kitų svarbių priežasčių.“ Priešingas požiūris siekiant baigtinio atvejų sąrašo nustatymo prieštarautų pačios taisyklės paskirčiai. Antikorupciniu atžvilgiu toks reguliavimas neturėtų būti pripažintas probleminiu, nes konkrečios priežastys, dėl kurių nukrypta nuo bendrųjų taisyklių, visais atvejais detalizuojamos nutartyje.

5.3.13. Iki 2019 m. liepos mėn. buvo taikoma praktika iš anksto sudaryti ir paskelbti atrankos kolegijas, tai yra ne tik ateinančiam mėnesiui, bet dar 2–3 mėnesiams į priekį. Tokio išankstinio sudarymo reikalauja praktinis poreikis, siekiant užtikrinti tolimesnį nenutrūkstamą Teismo darbą. Antai 2019 m. gegužę ir birželį LAT BBS bylos skirstytos rugsėjui ir spaliiui, o tai reikalavo, kad atrankos kolegijos būtų sudarytos ir vasarai, ir pirmiesiems rudens mėnesiams. Nesudarius, nebūtų įmanoma įgyvendinti Skirstymo taisyklių 26 punkto, t. y. paskirstyti bylų, tuo pačiu neskirti bylų atrankoje dirbantiems teisėjams. Atrankos kolegijų suformavimas glaudžiai susijęs su bylų paskirstymu, nes tik suformavus atrankos kolegiją, galima paskirti bylas. Analogiška situacija – ir CBS: CBS trijų teisėjų atrankos kolegija 2019 metų sausio mėnesiui buvo sudaryta 2018 m. lapkričio mėnesį.

Pripažįstant, kad kolegijų sudarymo ir išviešinimo momentai nebūtinai turi sutapti ir kad antikorupciniu požiūriu jautriu laikytinas ne tiek atrankos kolegijos sudarymo momentas, kiek jos sudėties paviešinimo momentas ir galimybė bylos dalyviams manipuliuoti iš anksto kelių mėnesių laikotarpiui žinomomis atrankos kolegijų sudėtimis, LAT pritarė tarpžinybiniame susitikime išsakyti STT atstovų nuomonei, kad išankstinis kelių mėnesių atrankos kolegijų sudėčių paviešinimas galėtų nepakankamai užtikrinti atsiktinumo ir skaidrumo principų įgyvendinimą atrankos kolegijų veikloje. 2018 m. atrankos kolegijų sudėtys LAT interneto svetainėje buvo skelbiamos prieš 2-3 mėnesius iki jų darbo pradžios, 2019 m. praktika kiek pakito ir tam tikrą laiką jos skelbtos paskutinę mėnesio dieną; nuo 2019 m. liepos vidurio LAT pirmininko 2019-07-18 įsakymu Nr. (1.4)-IT-33 pakeitus Atrankos kolegijų sudarymo taisyklių 4 punktą, nutartis dėl atitinkamos sudėties atrankos kolegijos sudarymo skelbiama likus 6 darbo dienoms iki šios kolegijos veiklos pradžios. Šiuo metu atrankos kolegija nutartimi paprastai sudaroma vienam kalendoriniam mėnesiui. Esant būtinybei, atskiromis nutartimis nustatoma, kad atitinkamais kalendorinio mėnesio laikotarpiais veiks skirtingos sudėties atrankos kolegija.

5.3.14. Sprendimus dėl skundų, kitų su jais susijusių dokumentų priimtimumo priima trijų teisėjų kolegija. Pagal proceso kodeksus užtenka 1 teisėjo balso, kad kasacinis skundas būtų priimtas. STT siūlė keisti tokį reguliavimą, nustatant, kad už kasacinio skundo priėmimą turėtų balsuoti bent du kolegijos teisėjai. Paskutinį kartą šis klausimas aktualizuotas 2019 m. balandžio 4 d. LAT teisėjų susirinkime. Buvo atkreiptas dėmesys, kad įstatymų keitimas – įstatymų leidejo prerogatyva, tuo tarpu nei LAT, nei jo vadovai neturi įstatymų leidybos iniciatyvos teisės. Kartu pabrėžta, kad vertinant siūlymo praktinį veiksmingumą, pripažintina, kad antikorupciniu atžvilgiu sprendimo priėmimo procedūra būtų skaidresnė, o pats sprendimas svaresnis, nes ir viena, ir kita reikalautų didesnio balsų skaičiaus, tačiau kartu prognozuotina, kad pataisa nulemtų žymų priimamų kasacinių skundų skaičiaus sumažėjimą.

5.3.15. Pagal bendrą standartą, numatytą BPK 372 str. 5 d. ir ANK 662 str. 6 d., turi būti pateikiami motyvai tik jei atsisakoma priimti kasacinį skundą ar prašymą atnaujinti bylą; minėti įstatymai nenumato, kad motyvai turi būti glausti, tačiau būtent tokią susiklosčiusią praktiką suponuoja pati atrankos prigimtis – sprendžiant dokumento priimtimumo klausimą byla iš esmės nenagrinėjama ir būtent tai lemia priimtimumo/nepriimtimumo argumentų ribotumą. CPK 350 str. 4 d., įtvirtindama pirmiau minėtą teisinę logiką, nustato, kad atrankos kolegijos nutartyje pateikiami glaustai išdėstyti motyvai. „Motyvų glaustumas“ – vertinamoji kategorija. Nutartimis, kuriomis atsisakoma priimti kasacinį skundą, siekiama kuo labiau individualizuoti atsisakymą, pateikiant argumentus, paneigiančius kiekvieno iš skunde nurodytų kasacijos pagrindų buvimą. Praktikoje susiklostė, kad nutartys, kuriomis priimami kasaciniai skundai, motyvuojamos minimaliai, argumentacinis dėmesys koncentruojamas į LAT baigiamąjį aktą – nutartį, išnagrinėjus bylą iš esmės.

5.3.16. Siekiant užtikrinti didesnę Teismo veiklos skaidrumą, atsižvelgiant į nutarčių atisakyti priimti kasacinius skundus pobūdį ir svarbą, nuo 2019 m. birželio 1 d. šios nutartys viešai skelbiamos e-TAR'e ir viešajame LITEKO portale (atitinkamai ir InfoLex).

5.3.17. Valstybės tarnautojų, padedančių Atrankos kolegijoms, funkcija yra pagalbinė, susijusi tik su skundų paskirstymu, pradiniu skundo įvertinimu, nutarties dėl skundo priimtumo projekto surašymu ir viešai skelbtinos nutarties versijos parengimu. CBS ir BBS raštinių darbuotojai atsakingi už atrankos nutarčių viešinimą. Kiekviena iš nurodytų veiklų reglamentuota atitinkamais LAT vidaus teisės aktais (nurodyti šio vertinimo 5.1.2 papunktyje). Teisėjo vyresnysis padėjėjas paskiria kiekvienam atrankos kolegijos teisėjui teisėjo padėjėją; CB pogrupyje teisėjo padėjėjas, dirbantis su atrankos kolegijos pirmininku, skirsto kasacinius skundus jų registravimo LAT eilės tvarka, proporcingai ir laikantis atrankos kolegijos narių pavardžių alfabetinio eiliškumo. Pagal BB pogrupyje nusistovėjusią praktiką valstybės tarnautojas skirsto kasacinius skundus (bylas su kasaciniais skundais) iš esmės paisant jų gavimo Teisme eiliškumo ir kiekvienam kolegijos nariui proporcingai tą dieną gautų skundų skaičiui. Taip skundai priskiriami pranešėjams ir jiems padedantiems valstybės tarnautojams. Pradinė kasacinio skundo medžiaga įvertinama pildant atrankos informacinius lapus, kurie užtikrina, kad visi reikšmingi formalūs aspektai būtų įvertinti. Parengtos atrankos procedūrų atmintinės, skirtos atrankos kolegijoms padedantiems valstybės tarnautojams. Atmintinės užtikrina, kad kasacinių skundų parengimas spręsti dėl jų priimtumo vyktų nuosekliai ir nebūtų praleisti atitinkami procedūrų žingsniai. Pirmiau minėti LAT vidaus teisės aktai užtikrina, kad kiekvienas parengiamųjų procedūrų etapas yra atsekamas, t. y. yra užtikrintas atsekamumas, kas kokius veiksmus atlieka ir kokius dokumentus rengia. Tačiau, Valstybės tarnautojų, dirbančių su teisėjų atrankos kolegijomis, darbo tvarkos aprašas (patvirtintas LAT pirmininko 2019-05-22 įsakymu Nr.(1.4)-1T-24)) nelygiaverčiai nustato kasacinių skundų paskirstymo principus CB ir BB poskyriuose: Aprašo 16, 17 punktai nustato aiškius kasacinių skundų paskirstymo CB poskyrio atrankos kolegijai padedantiems valstybės tarnautojams kriterijus (kasacinių skundų registravimo LAT eiliškumas, konkrečios atrankos kolegijos narių pavardžių alfabetinis eiliškumas; proporcingas skirstymui pateiktų skundų paskirstymas); tuo tarpu Aprašo 9, 10 punktai, reguliuojantys kasacinių skundų/bylų su kasaciniais skundais paskirstymą baudžiamosiose ir administracinių nusižengimų bylose, objektyvių skirstymo kriterijų nenustato ir skirstymą palieka atsakingo asmens nuožiūrai.

5.3.18. 2018-2019 m. vykdytos šios priemonės, numatytos LAT organizacinės veiklos priežiūros planuose, kontroliuojant atrankos procedūras:

5.3.18.1. 2018 m. plane: Tęsiant Bylų rengimo nagrinėti tvarkos aprašo bei Bylų skirstymo teisėjų padėjėjams tvarkos aprašo taikymo stebėseną, taip pat vykdant Teisės tyrimų ir apibendrinimo departamento 2017-10-16 pažymoje pateiktų išvadų ir pasiūlymų įgyvendinimo kontrolę, atliktas kasacinio skundo civilinėje byloje atrankos lapo naudojimo vertinimas (3.7 priemonė) (2018-10-31 Teisės tyrimų ir apibendrinimo departamento direktoriaus pažyma); 3.6. įvestas atrankos informacinis lapas baudžiamosiose bylose (3.6 priemonė) (LAT pirmininko 2018-03-01 įsakymas Nr. (1.4)-1T-11));

5.3.18.2. 2019 m. plane: Teismo pirmininko įsakymu sudaryta darbo grupė parengti pasiūlymus vidaus atrankos procedūroms tobulinti; pasiūlymai įvertinti, jų pagrindu parengti LAT vidaus teisės aktai (2.2 priemonė); įvestas interesų konflikto kasacinių skundų atrankos procese Patikros lapas (3.6 priemonė).

5.4. Apibendrinus tai, kas pirmiau išdėstyta:

5.4.1. Įstatymų nustatytos kasacinių skundų atrankos procedūros, tarp jų – atrankos kolegijų sudarymas, keitimas, nuosekliai detalizuoti LAT vidaus teisės aktais, kas užtikrina procedūrų atsekamumą, taigi – ir skaidrumą. Tačiau kai kurie atrankos aspektai gali būti papildomai reglamentuoti, pavyzdžiui, kasacinių skundų paskirstymas Baudžiamųjų bylų skyriaus atrankos kolegijos nariams ir jiems padedantiems Teismo tarnautojams, įvedant papildomus skaidrumo (atsekamumo) saugiklius. Šiuo atžvilgiu, stokojant vidinio reguliavimo,

pripažintina, kad pagal Metodiką vertinamojoje srityje egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė.

5.4.2. LAT atrankos kolegijos sudaromos automatizuotai tiek, kiek tam gali būti pritaikytas LITEKO modulis, skirtas byloms skirstyti ir bylas nagrinėjančioms teisėjų kolegijoms sudaryti;

5.4.3. vykdoma operatyvioji atrankos procedūrų kontrolė per kasdieninę patikrą (analizuojant vadinamuosius kasacinių skundų lapus, vykdant atrankos kolegijų narių bei atrankoje talkinančių Teismo valstybės tarnautojų interesų galimų konfliktų stebėseną) bei planinę kontrolę įgyvendinant planines priemones;

5.4.4. į praktines atrankos reikmes, taip pat ir į tas, kurios susiję su atrankos procedūrų skaidrumo didinimu, reaguojama operatyviai, atitinkamai keičiant teisinį reguliavimą;

5.4.5. atrankos kolegijų veiklos srities LAT vidaus teisės aktai nėra susisteminti – nėra vienos informacinės bazės ar aplankalo, kur visi šie teisės aktai būtų patogiai randami.

6. Komisija, įvertinusi Teismo veiklą taikant priemones, užtikrinančias viešųjų ir privačių interesų derinimą Teisme, nustatė:

6.1. Viešųjų ir privačių interesų derinimo procese dalyvauja beveik visi Teismo darbuotojai: teisėjai, valstybės tarnautojai ir dalis darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis. Duomenų apie teisės aktų reikalavimų nesilaikymą, padarytas korupcinio pobūdžio veikas iš Teismo darbuotojų ar kitų asmenų (institucijų) negauta, tačiau oficialiai paskelbta, kad yra atliekamas ikiteisminis tyrimas dėl stambaus masto kyšininkavimo, prekybos poveikiu, pirkimo ir piktnaudžiavimo teismų sistemoje ir dviem buvusiams Teismo darbuotojams yra pareikšti įtarimai. Tai sudaro pagrindą manyti, kad nebuvo laikomasi Viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatyme ir kituose teisės aktuose įtvirtintų reikalavimų ir vertinamojoje srityje pagal Metodikoje nustatytus kriterijus yra didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė.

6.2. Viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo paskirtis sudaryti sąlygas atskleisti dirbančių asmenų privačius interesus, užtikrinti viešųjų interesų viršenybę, užkirsti kelią interesų konfliktams bei plisti korupcijai. Įtvirtintos visos pagrindinės nuostatos, reglamentuojančios šį procesą: deklaruojantys privačius interesus asmenys, jų pareigos, deklaracijų forma, turinys, viešumas ir t.t. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad minėtame įstatyme imperatyviai nustatyta, jog deklaruojančiam asmeniui draudžiama dalyvauti rengiant, svarstant ar priimant sprendimus arba kitaip juos paveikti ar bandyti paveikti, arba atlikti kitas tarnybines pareigas, jeigu atliekamos tarnybinės pareigos yra susijusios su jo privačiais interesais (11 straipsnis). Tokiu atveju atsiranda deklaruojančio asmens pareiga nusišalinti.

Pažymėtina, kad nuo 2020 metų sausio 1 d. visų deklaracijų duomenys yra vieši ir skelbiami Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos tinklalapyje, išskyrus tuos duomenis, kuriuos skelbti draudžiama pagal įstatymus.

6.3. Darbo tvarkos taisyklėse, patvirtintose LAT pirmininko 2016-12-21 įsakymu Nr. (1.4)-1T-35 (su vėlesniais pakeitimais), detaliau išdėstyta privačių interesų deklaravimo tvarka ir nustatytos atitinkamos pareigos Teismo darbuotojams: Teismo teisėjai ir valstybės tarnautojai per 1 mėnesį nuo jų paskyrimo ar priėmimo į pareigas dienos turi pateikti Privačių interesų deklaraciją elektroniniu būdu per Elektroninio deklaravimo informacinę sistemą (toliau – EDS) ir papildomai turi pranešti Teismo kanclerio tarnybos konsultantui ar Turto valdymo skyriaus vedėjui, kurie 2015 m. vasario 23 d. Teismo pirmininko įsakymu Nr. (1.4)-1T-10 įgalioti Teismo teisėjų ir valstybės tarnautojų pateiktas Privačių interesų deklaracijas tikrinti, kontroliuoti ir jas saugoti elektronine arba popierine forma. Periodiškai, pasibaigus kiekvienu metų ketvirčiui, taip pat Teismo darbuotojui pradėjus eiti pareigas, papildomai tikrinama minėta informacija. Teismo teisėjai ir valstybės tarnautojai privalo nedelsdami, bet ne vėliau kaip per 7 kalendorines dienas, patikslinti ar papildyti Privačių interesų deklaracijas ir informuoti minėtus Teismo darbuotojus, jeigu paaiškėja naujų aplinkybių, dėl kurių gali kilti interesų konfliktas (75.1. punktas).

Siūlytina, Teismo pirmininko įgaliotiems Teismo darbuotojams vieną kartą per pusmetį priminti visiems Teismo darbuotojams apie pareigą, kiek įmanoma greičiau, bet ne vėliau nei

per 7 kalendorines dienas, deklaruoti naujas aplinkybes, kurios galėtų sukelti interesų konfliktą.

6.4. Valstybės tarnautojų, dirbančių su teisėjų atrankos kolegijomis, darbo tvarkos aprašo, patvirtinto Teismo pirmininko 2019 m. gegužės 22 d. įsakymu Nr. (1.4)-1T-24 (nauja redakcija), 3.2 punkte nustatyta, jog atitinkamas valstybės tarnautojas, prieš perduodant Teisme gautą bylą inicijuojantį procesinį dokumentą Teismo atitinkamo skyriaus teisėjų atrankos kolegijai, pagal LITEKO duomenis, bylos medžiagą patikrina, ar byloje, kurioje gautas byla inicijuojantis procesinis dokumentas, yra dalyvavę (dalyvauja) asmenys, nurodyti Teismo atitinkamo skyriaus atrankos kolegijos teisėjų Privačių interesų deklaracijose, pateiktose pagal Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymą, taip pat ar minėti teisėjai anksčiau ne Teisme yra dalyvavę ar priėmę sprendimus bylos procese. Patikrą atlikęs Teismo darbuotojas užpildo Patikros lapą ir perduoda jį kartu su kasaciniu skundu ar kitu procesiniu dokumentu. Jeigu atlikus patikrinimą nustatomi byloje dalyvavę (dalyvaujantys) asmenys, nurodyti Teismo atitinkamo skyriaus Atrankos kolegijos teisėjų Privačių interesų deklaracijose, ar aplinkybė, kad šios kolegijos teisėjas anksčiau ne Teisme yra dalyvavęs ar priėmęs sprendimus bylos procese, patikrą atlikęs Teismo darbuotojas nedelsdamas praneša apie tai Teismo atitinkamo skyriaus pirmininkui ir Teismo pirmininkui. Patikra atliekama pakartotinai tais atvejais, kai įvertinus naujus duomenis apie bylos procesą, Teismo atitinkamo skyriaus atrankos kolegijos teisėjams patikslinus (papildžius) Privačių interesų deklaracijas arba pasikeitus šios kolegijos teisėjams, gali būti nustatytas bylos procese dalyvavęs (dalyvaujantis) asmuo, nurodytas Teismo atitinkamo skyriaus atrankos kolegijos teisėjų Privačių interesų deklaracijose, arba ankstesnis teisėjų dalyvavimas (sprendimų priėmimas) bylos procese, nors tai nebuvo nustatyta atliekant patikrą.

Jeigu interesų konfliktas dėl darbo su kasaciniu skundu (kitu procesiniu dokumentu) kyla valstybės tarnautojui, tuomet šis tarnautojas turi informuoti tiesioginį vadovą, atitinkamo skyriaus pirmininką, Teismo pirmininką, Atrankos kolegijos teisėją pranešėją apie esamą interesų konfliktą ir (išskyrus atvejus, kai toks nusišalinimas tiesioginio vadovo nėra priimamas) Teismo darbuotojas jokia forma nedalyvauja toliau rengiant, svarstant ar priimant sprendimą dėl šio kasacinio skundo (kito procesinio dokumento) (3.3 punktas).

6.5. Kaip minėta, pagrindai teisėjams nusišalinti (arba nušalinti) yra įtvirtinti procesiniuose įstatymuose – CPK, BPK, ANK. Procesiniai įstatymai reglamentuoja teisėjų nušalinimo ir nusišalinimo išsprendimo tvarką.

6.6. Pažymėtina, kad Teismo darbuotojams, atsakingiems už prevencinę patikrą dėl interesų konflikto ir pildantiems Patikros lapus, yra labai sudėtinga susipažinti su daugiatomėmis bylomis, ypač Baudžiamųjų bylų skyriuje. Siekiant užtikrinti tinkamą proceso eigą ir atsižvelgiant į konkrečias darbų apimtis, siūlytina BB skyriaus pirmininkui atitinkamai paskirstyti prevencinės patikros darbą BB skyriaus raštinės darbuotojams.

Siūlytina inicijuoti galimo interesų konflikto patikros proceso tobulinimą, kuris rekomenduotų teismų sistemos darbuotojus sistemai rinkti ir fiksuoti aktualius interesų derinimui duomenis, pradėdant pirmąją instanciją ir nuosekliai pildant aktualia informacija apeliacinėje instancijoje. Taip būtų sudarytos sąlygos atsakingiems apeliacinės instancijos teismų ir LAT darbuotojams efektyviau (greičiau, tiksliau) atlikti pavestas užduotis, siekiant išvengti galimo interesų konflikto, Teismo teisėjų kolegijos sudėties keitimo ar pan.

6.7. Apibendrinant tai, kas pirmiau išdėstyta:

6.7.1. Pripažintina, kad oficialiai paskelbus informaciją, kad yra atliekamas ikiteisminis tyrimas dėl stambaus masto kyšininkavimo, prekybos poveikiu, papirkimo ir piktnaudžiavimo teismų sistemoje ir dviem buvusiems Teismo darbuotojams yra pareikšti įtarimai dėl galimai padarytos nusikalstamos veikos sudaro pagrindą teigti, kad nebuvo laikomasi Viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatyme ir kituose teisės aktuose įtvirtintų reikalavimų ir vertinamojoje srityje pagal Metodikos 12.1 punkte nustatytus kriterijus yra didelė korupcijos pasireiškimų tikimybė.

6.7.2. Pripažintina, kad Viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo ir kitų teisės aktų nustatytos procedūros yra pakankamos, tačiau kai kurie Patikros aspektai tobulintini ir

papildomai reglamentuoti. Šiuo atžvilgiu pagal Metodikos 12.3. punktą vertinamojoje srityje egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė.

7. Komisija, įvertinusi Teismo veiklą taikant priemones, užtikrinančias aukštą Teismo personalo profesinę kultūrą bylų rengimo nagrinėti srityje, nustatė:

7.1. Bylas nagrinėti Teisme paprastai rengia Teisės tyrimų grupės tarnautojai: teisėjų padėjėjai ir konsultantai. Konkrečių duomenų apie šioje srityje padarytas korupcinio pobūdžio veikas iš Teismo darbuotojų ar kitų asmenų (institucijų) negauta. Tačiau Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos viešai paskelbta, kad ši ikiteisminio tyrimo įstaiga ir Generalinė prokuratūra atlieka ikiteisminį tyrimą dėl įtariamo stambaus masto kyšininkavimo, prekybos poveikiu, papirkimo ir piktnaudžiavimo teismų sistemoje. Atliekant šį tyrimą sulaukyti asmenys, suinteresuoti atitinkamais teismų sprendimais bei asmenys, įtariamai papirkimu, tarpininkavimu paperkant ir kitomis nusikalstamomis veikomis. Vienas jų – Teismo teisėjo padėjėjas. Tai pagal Metodiką sudaro pagrindą daryti išvadą, kad ir šioje vertinamoje Teismo veiklos srityje yra didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė.

7.2. Administravimo teismuose nuostatuose nustatyta, kad vienas iš vidaus administravimo tikslų yra užtikrinti aukštą teismo personalo profesinę kultūrą (Administravimo teismuose nuostatų, patvirtintų Teisėjų tarybos 2015 m. gruodžio 18 d. nutarimu Nr. 13P-157-(7.1.2), 13.5 punktą). Tokios priemonės įtvirtintos šių nuostatų 17 punkte. Kiek tai susiję su teismo personalo veikla rengiant bylas nagrinėti, šios priemonės apima teismo personalo aukštos darbo kultūros, nepriekaištingų darbuotojų tarpusavio santykių bei etikos principų laikymosi santykiuose su besikreipiančiais į teismą asmenimis užtikrinimą; susirinkimų, individualių pokalbių šiuo tikslu organizavimą; kitas konkrečiam teismui pagal jo veiklos specifiką aktualias priemones, garantuojančias aukštą teismo darbuotojų profesinę kultūrą.

7.2.1. Teismo teisėjų padėjėjai ir konsultantai, išskyrus 4 konsultantus, dirbančius pagal darbo sutartį, yra valstybės tarnautojai. Valstybės tarnautojams pagal Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymą keliami ypatingi aukštesni reikalavimai, kurie yra profesinės kultūros dalis. Antai valstybės tarnautojai turi laikytis tokių pagrindinių veiklos ir tarnybinės etikos principų: atsakomybės, atvirumo, efektyvumo, kūrybingumo, lankstumo, lojalumo valstybei, nesavanaudiškumo, sąžiningumo ir nešališkumo, padorumo, pagarbos žmogui ir valstybei, politinio neutralumo, profesionalumo, teisingumo, viešumo ir skaidrumo (Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo 3 straipsnis). Kaip minėta, rengiant bylas nagrinėti Teisme dalyvauja ne tik valstybės tarnautojai, bet ir darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartį (žr.: Teisės tyrimų grupės konsultanto pareigybės aprašymas, patvirtintas Teismo kanclerio 2018 m. gruodžio 19 d. įsakymu Nr. (1.5)-2T-31 (2019 m. rugsėjo 27 d. įsakymo Nr. (1.5)-2T-28 redakcija)). Darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartį, Teisme tik dalyje Teismo veiklos sričių nustatytos konkrečios etikos taisyklės, pavyzdžiui, įtvirtintos Asmenų aptarnavimo ir jų prašymų bei skundų nagrinėjimo Teisme taisyklėse, patvirtintose Teismo pirmininko 2019 m. kovo 22 d. įsakymu Nr. (1.4)-1T-16, Asmenų aptarnavimo teismuose standarte, kurio laikytis įpareigoti visi Teismo tarnautojai ir darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartį (Teismo pirmininko 2019 m. birželio 17 d. įsakymas Nr. (1.4)-1T-29). Tuo tarpu valstybės tarnautojai visose srityse turi laikytis pirmiau nurodytų etikos reikalavimų. Šie reikalavimai taikomi ne tik santykiuose su į Teismą oficialiai besikreipiančiais asmenimis, bet ir Teismo tarnautojų tarpusavio santykiuose, santykiuose su teisėjais ir kitais asmenimis. Vidaus kontrolės elementų pagrindą sudaro kontrolės aplinka, kuri užtikrina tinkamą discipliną, Gerosios praktikos, kuriant tokią aplinką, pavyzdžiais Valstybės kontrolė pripažįsta etikos taisyklių, taikomų viešojo sektoriaus darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartį, patvirtinimą įstaigos vidaus teisės aktais (Darbo tvarkos taisyklėse ar kitaip). Pavyzdžiui, tokios etikos taisyklės pavirtintos Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijoje (Valstybės kontrolės 2017 m. kovo 29 d. audito ataskaita Nr. VA-P-50-3-6 „Ar sudarytos sąlygos viešojo sektoriaus vidaus kontrolės sistemai efektyviai veikti“). Todėl siūlytina Teisme įtvirtinti etikos taisykles, taikomas darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartį, dalyvaujantiems rengiant bylas, ir visapusiškai prilygstančias valstybės tarnautojams taikomoms etikos taisyklėms. Tokios

taisyklės galėtų būti įtrauktos į Teismo darbo tvarkos taisykles. Komisija jau teikė tokį siūlymą 2018 m. kovo 15 d. korupcijos pasireiškimo tikimybės Teisme vertinime. Šis pasiūlymas dar nėra įgyvendintas. Šiuo metu Teismo darbo tvarkos taisyklėse darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartį, įtvirtinta tik dalis iš reikalavimų, kurie taikomi ir valstybės tarnautojams, pavyzdžiui, pareiga laikytis tarnybinės informacijos konfidencialumo (Teismo darbo tvarkos taisyklės, patvirtintos Teismo pirmininko 2016 m. gruodžio 21 d. įsakymu Nr. (1.4)-1T-35 (2019 m. gruodžio 12 d. įsakymo Nr. (1.4)-1T-50 redakcija)).

7.2.2. Kita vertus, bylų rengimo nagrinėti funkcijos pavedimas Teismo darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartį, susijęs ir su kitais korupcijos rizikos veiksniais, t. y. aukštų profesinių standartų nesilaikymo rizika. Valstybės tarnautojams pagal Valstybės tarnybos įstatymą ne tik keliami aukštesni reikalavimai, bet ir nustatomos didesnės socialinės garantijos, iš dalies labiau ribojami atleidimo iš pareigų pagrindai, palyginus su taikomais darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartį, Lietuvos Respublikos darbo kodekso nuostatomis. Todėl siektina, kad pareigybes asmenų, dirbančių pagal darbo sutartis, tačiau vykdančių funkcijas, analogiškas valstybės tarnautojo funkcijoms, palapsniui būtų transformuotos į valstybės tarnautojo pareigybes, suponuojančias ir aukštesnius etikos standartus, ir griežtesnę drausminę atsakomybę.

7.2.3. Aukštai Teismo personalo profesinei kultūrai rengiant bylas užtikrinti svarbi ir šiuo tikslu veiksminga teisėjų padėjėjų, konsultantų atranka. Teisėjų padėjėjai ir konsultantai priimami pagal Valstybės tarnybos įstatymą, pareigybes aprašymus ir kitus teisės aktus. Valstybės tarnautojų teisėjų padėjėjų ir konsultantų priėmimas į darbą vyksta konkurso arba perkėlimo iš kitų valstybės institucijų tarnybinio kaitumo būdu. Priimant perkėlimo būdu, vyksta interviu, kuriame dalyvauja tiesioginis vadovas ir Teisės tyrimų grupės vadovas, atskirais atvejais ir vyresnysis teisėjo padėjėjas, Teismo skyriaus pirmininkas. Remiamasi rekomendacijomis, taip pat neretai patikrinami ir praktinio darbo gebėjimai (pvz., duodamos praktinės užduotys, paprašoma pateikti pretendento rašytus procesinių dokumentų projektus). Tačiau nėra patvirtinta Teismo vidaus tvarka, kuria būtų užtikrinama skaidri, nešališka tinkamiausių kandidatų, priimamų perkėlimo būdu, atranka. Tai taip pat laikytina korupcijos rizikos veiksniumi. Atsižvelgiant į tai, kad Teismas byloje paprastai priima galutinius sprendimus, šiai atrankai turėtų būti keliami ypatingi reikalavimai. Šiuo atžvilgiu būtų tikslinga visais atvejais dėl priimamų teisėjų padėjėjų, konsultantų kreiptis dėl informacijos apie asmenį Valstybės tarnybos įstatymo 4 straipsnio 4 dalies ir Korupcijos prevencijos įstatymo 9 straipsnio nustatyta tvarka, o, paisant Teismo vidinės subordinacijos organizacinės veiklos kontrolės požiūriu, valstybės tarnautojų perkėlimas tarnybinio kaitumo būdu turėtų būti suderintas su atitinkamo Teismo skyriaus, kuriam pagalbą teiks tarnautojas, pirmininku. Kadangi vidaus teisės aktais šie aspektai Teisme nėra užtikrinti, tai pagal Metodiką tai pripažintina korupcijos rizikos veiksniais.

7.3. Teisėjų padėjėjų ir konsultantų darbą vertina teisėjai ir Valstybės tarnybos įstatymo nustatyta tvarka tiesioginiai vadovai per kasmetinį jų veiklos vertinimą. Vis dėlto yra pasikartojančių teisėjų nusiskundimų atskirų padėjėjų veikla. Todėl yra pagrindo manyti, kad vidaus kontrolės sistema, užtikrinant aukštą Teismo personalo kultūrą rengiant bylas, nėra pakankamai veiksminga. Tai irgi pagal Metodiką pripažintina korupcijos rizikos veiksniumi.

7.4. Kita vertus, pagal vykdant pirmiau nurodytą Teismo kanclerio pavidimą Teisės tyrimų grupės pateiktą informaciją reiškiamas nepasitenkinimas dėl mažų (teisėjų padėjėjų, konsultantų) atlyginimų, neproporcingų atsakingam darbui, nurodant, kad tai yra įsisenėjusi problema. Tai taip pat laikytina korupcijos rizikos veiksniumi (Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas: mokymo medžiaga. 2017. Specialiųjų tyrimų tarnybos tinklalapis.

https://www.stt.lt/data/public/uploads/2019/11/d1_mokymo_medziaga_korupcijos_pasireiskimo_tikimybes_nustatymas_17_09_07_gp.pdf) vertinamoje srityje. Kartu pateikta informacija apie poreikį rengti reguliarius antikorupcinius ir etikos mokymus.

7.4. Apibendrinant visumą nurodytų aplinkybių ir rizikos veiksnių, yra pagrindas daryti išvadą, kad korupcijos pasireiškimo tikimybė Teismo veikloje taikant priemones,

užtikrinančios aukštą Teismo personalo profesinę kultūrą, bylų rengimo nagrinėti srityje yra didelė.

8. Nurodytus trūkumus lėmė žmogiški veiksniai, nepakankamai išsamus galimų korupcijos rizikos veiksnių įvertinimas, rengiant kai kuriuos Teismo vidaus teisės aktus, nepakankamas organizacinės veiklos priemonių taikymas atskirais atvejais, nepakankamai pritaikytos Teismo veiklai kitų valstybės institucijų suteikiamos priemonės.

9. Remiantis tuo, kas pirmiau išdėstyta, ir vadovaujantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsniu, Lietuvos Respublikos teismuose nustatymo metodika, patvirtinta Teisėjų tarybos 2012 m. spalio 12 d. nutarimu Nr. 13P-158 (2015 m. balandžio 24 d. nutarimo Nr. 13P-54, 2016 m. gruodžio 9 d. nutarimo Nr. 13P-133 redakcija), būtina imtis šių priemonių nustatytiems korupcijos rizikos veiksniams valdyti ir šalinti:

9.1. Korupcijos rizikos veiksnių neigiamai įtakai LAT vidaus kasacinių skundų atrankos procedūrose mažinti ir panaikinti:

9.1.1. suvienodinti kasacinių skundų skirstymo praktiką skirtingų Teismo skyrių atrankos kolegijoms padedantiems tarnautojams, atitinkamai reglamentuojant kasacinių skundų paskirstymą Baudžiamųjų bylų skyriaus atrankos kolegijai padedantiems Teismo valstybės tarnautojams;

9.1.2. susisteminti ir vienoje informacinėje bazėje (aplanke) patalpinti visus su atranka susijusius vidaus teisės aktus taip užtikrinant nesudėtingą prieinamumą ir pilną šios srities dokumentų komplektą;

9.1.3. pasiūlyti Nacionalinei teismų administracijai siekti, kad Lietuvos teismų informacinė sistema LITEKO būtų visiškai pritaikyta automatizuotam atrankos kolegijų sudarymui, šių kolegijų narių keitimui.

9.2. Korupcijos rizikos veiksnių neigiamai įtakai mažinti LAT vykdomoje veikloje, užtikrinant viešų ir privačių interesų derinimo patikros veiksmingumą, siūlytina:

9.2.1. Teismo pirmininko įgaliotiems Teismo darbuotojams kartą per pusmetį priminti visiems Teismo darbuotojams apie pareigą, kiek įmanoma greičiau, bet ne vėliau nei per 7 kalendorines dienas, deklaruoti naujas aplinkybes, kurios galėtų sukelti interesų konfliktą;

9.2.2. inicijuoti galimo interesų konflikto patikros proceso tobulinimą.

9.3. Korupcijos rizikos veiksnių neigiamai įtakai LAT veikloje taikant priemones, užtikrinančios aukštą Teismo personalo profesinę kultūrą, bylų rengimo nagrinėti srityje mažinti ir panaikinti siūlytina:

9.3.1. Teismo vidaus teisės aktais įtvirtinti etikos taisykles, visose srityse taikomas darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartį, dalyvaujantiems rengiant bylas, ir visapusiškai prilygstančias valstybės tarnautojams taikomoms etikos taisyklėms;

9.3.2. patvirtinti Teismo vidaus tvarką, kuria būtų užtikrinama skaidri ir nešališka tinkamiausių kandidatų, perkeliamų iš kitų valstybės institucijų tarnybinio kaitumo būdu, atranka. Užtikrinti, kad toks perkėlimas būtų suderintas su atitinkamo Teismo skyriaus, kuriam pagalbą teiks perkeliamas tarnautojas, pirmininku;

9.3.3. užtikrinti, kad visais atvejais dėl priimamų Teismo tarnautojų, dalyvaujančių rengiant bylas, būtų įsitikinta jų nepriekaištinga reputacija (Valstybės tarnybos įstatymo 4 straipsnio 4 dalis ir Korupcijos prevencijos įstatymo 9 straipsnis);

9.3.4. tobulinti vidaus kontrolės sistemą, užtikrinant Teismo personalo, dalyvaujančio rengiant bylas, veiklos veiksmingą vertinimą;

9.3.5. reguliariai rengti Teismo personalo, dalyvaujančio rengiant bylas, antikorpucinius ir etikos mokymus.

Civilinių bylų skyriaus pirmininkė,
laikinais einanti Teismo pirmininko pareigas

 Sigitas Rudėnaitė